No. 2315 Zaterdag 19 Mei 1928. 45te Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: Pastorie Otrabanda
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 10 cts.

De economische toestand in dit gewest.

Rede van den Heer B. v. d. Veen Zeppenfeldt.

Mhr. de Voorzitter. In het Voorloopig Verslag is verklaard, dat er voor de Afdeelingen geen aanleiding bestaat om bij deze begrooting de gebruikelijke retrospectieve beschouwingen te houden, doch zij er zich toe moeten beperken voor bepaalde punten de aandacht te verzoeken.

Eenige punten zijn in het Voorloopig Verslag ter sprake gebracht, en meer of minder uitgewerkt.

Die beperking welke de afdeelingen zich opgelegd hebben, indachtig, heb ik het woord gevraagd om over slechts twee onderwerpen te spreken, namelijk over den economischen toestand in dit gewest en over de voorgestelde leeningen.

Ik zal kort zijn.

Mhr. de Voorzitter.

Wederom is de Koloniale Raad bijeen voor de behandeling van de jaarlijksche huishoudelijke begrooting.

Inkomsten en uitgaven vertoonden steeds een stijgende lijn, en ditmaal wijst het ingediende ontwerp ruim 5¼ millioen als eindcijfer aan.

Geeft dit reeds te kennen, dat dit gebiedsdeel aan beteekenis wint, een blik in de begrootingen van ruim 20 jaar geleden, en een blik over dit eiland geven daarvan het beste wijs.

Ik herinner mij nog duidelijk den tijd, dat de Koloniale Raad een begrooting van eenige tonnen (8 à 9 ton) te behandelen kreeg.

Was toen reeds de belangstelling voor de openbare zaak groot, zij groeide met het stijgen van de landsinkomsten, en thans zijn er breede groepen die zich interesseeren voor alles wat er hier op het gebied van administratie en wetgeving omgaat.

Nieuwe rubrieken treft men in de begrooting aan, n.l. watervoorziening, havenverbetering, asphalteering en verharding van wegen op groote schaal, nieuwe werken, koriom allerlei waarvan een twintigtal jaren geleden nog geen sprake was.

In de belastingwetgeving van 1908 is belasting voor den grondslag „automobielen" opgenomen, een vehikel dat Curaçao toen niet eens kende.

Thans is het aantal motorrijtuigen op dit eiland de 900 voorbij, en wordt zelfs voorgesteld een afzonderlijke motorrijtuig, - boot, - en rijwielbelasting in het leven te roepen.

Paarden en rijtuigen zijn door het nieuwe vervoermiddel verdrongen.

De haven van Willemstad, waar destijds een havenmeester bijgestaan door een loods het werk af kon, wordt thans bediend door een havenmeester en elf loodsen, wien in 1929 nog een havenbeheerder moet worden toegevoegd.

Het Schottegat blijkt zelfs te klein te zijn voor het aantal schepen die dit eiland aandoen.

Het aantal schoolkinderen neemt toe, en daarmede ook het aantal scholen.

De verbinding tusschen de twee stadsgedeelten is een probleem geworden, waarvan men reeds geruimen tijd naar een oplossing zoekt.

Op verschillende andere dingen zou ik kunnen wijzen, die de evolutie kenschetsen welke Curacao thans ondergaat, en die aantoonen dat Curaçao thans in het teeken van vooruitgang staat.

Doch met deze enkele grepen kan ik volstaan.

Ik zeide zoo even dat het eindcijfer dezer begrooting ruim 5¼ millioen aanwijst.

Niet dit geheele bedrag wordt evenwel uit inkomsten gevonden.

Tot sluiting maken der begrooting wordt voorgesteld leeningen aan te gaan tot een gezamenlijk bedrag van 1.170.000 gulden.

In het Voorloopig Verslag op deze begrooting is reeds verklaard, dat hierdoor de vreugde eener sluitende begrooting wordt getemperd.

Ook ik had liever gezien, dat niet tot leeningen toevlucht had moeten worden genomen. Doch in de eigenaardige omstandigheden, waarin dit gebiedsdeel thans verkeert, zie ik geen andere uitweg dan in beginsel mijn toestemming te geven voor de leeningen welke op deze begrooting voorkomen. Ik zeg „op DEZE begrooting", en „in beginsel." Want zooals vanzelf spreekt, kan ik hiermee niet te kennen geven dat ik een leening op zich zelf beschouw als een sluitingspost voor welke begrooting ook en dat ik reeds bij voorbaat goedkeur leeningen welke in den vervolge mochten worden aangevraagd.

Ik heb uitsluitend het oog op DEZE leeningen voor de doeleinden op deze begrooting vermeld. Bij afwijzing dier leeningen zou men tot belastingverhooging moeten overgaan of wel tot het vragen van een subsidie van Nederland.

Geen van beide verdient m.i. aanbeveling.

Ik heb zoo even ook gezegd: „in beginsel." Want met de tegenstanders hoop ik dat die leeningen niet gesloten behoeven te worden.

Jaar op jaar is er een accres der middelen.

Alhoewel ditmaal de inkomsten op 's Raads aandrang hooger geraamd zijn, mogen wij verwachten dat er aardig meer binnen zal komen dan de raming aanduidt.

Die eventueele meerdere opbrengst behoort in de eerste plaats aangewend te worden ter voorkoming dier leeningen. En dan zullen wij ons niet behoeven te ... op wat door tegenstanders van leeningen een hellend vlak is genoemd.

De vooruitgang, die op zoo menig gebied waar te nemen is, de opleving en voortschrijdende welvaart stellen intusschen eischen en soms hooge aan de verschillende groepen en la gen der bevolking, die zich aan de veranderde toestanden moeten trachten aan te passen; eischen ook van Bestuur en Wetgevende Macht, die in de toekomst moeten vooruitzien, de noodige maatregelen moeten treffen, en die op alles bedacht, bijtijds verordeningen en keuren moeten tot stand brengen om voor verdere verbetering en vervolmaking den weg te effenen en de vruchten van den vooruitgang en welstand blijvend en duurzaam te doen zijn.

Als wij van Curacao den blik naar Aruba wenden, dan zien wij ook daar opgewekte bedrijvigheid.

Perioden van droogte behoeven niet meer met die angst en ontzetting doorgemaakt te worden, een uittocht als voorheen naar Cuba, in menig opzicht een nationale ramp, is door ruime werkgelegenheid uitgesloten.

Een geregelde stoomverbinding met Curaçao, een ontwaken van de St. Nicolaasbaai uit den slaap, waarin zij na een tijdperk van actie verzonken was, een druk verkeer op wegen die in vroegere periode van Oranjestad naar mijnen voerden, vooruitzichten dat de welvaart van een veertigtal jaren geleden zal worden overtroffen, hooggespannen verwachtingen, dat alles geeft Aruba thans te aanschouwen.

Bedroeg de opbrengst van de invoerrechten, van den radiopost en van de loodsgelden in 1923 onderscheidenlijk 5.925; 2.142, en 355 gulden voor 1929 is onderscheidenlijk geraamd 75.000, 30.000 en 80.000 gulden.

Deze cijfers teekenen reeds den toestand.

Een flinke sprong hebben, ook de accijnzen op gedistilleerd gemaakt, n. l. van 11,922, opbrengst in 1923 tot op 85.000, raming voor 1929.

Ofschoon 's Lands kas er voordeel van trekt, is dit echter niet een bron welke zoo rijkelijk moest vloeien, lettende op het aantal inwoners en op de vreemdelingen die dit eiland bezoeken.

In nog grootere mate dan op Curaçao doet zich intusschen daar de woningnood gevoelen, de levensstandaard is daar enorm gestegen, zoodat wat prijzen van huurhuizen en levensmiddelen aangaat, Aruba in sommige opzichten Curaçao overtreft.

De duurte doet zich daar in enkele aangelegenheden nog meer gevoelen.

In menig opzicht stond Aruba bij het hoofdeiland achter; geen wonder dat daarom de achterstand daar grooter is dan op Curaçao, en snel, doelmatig, krachtig optreden geboden is.

Van harte juich ik daarom toe wat op deze begrooting voor Aruba wordt voorgesteld, en zie met genoegen dat het Bestuur in de Memorie van Antwoord de verzekering geeft, dat het zal voortgaan met het schenken van aandacht aan dat eiland.

Zijn aandeel voor wat groot-bedrijven aangaat, heeft het eiland Bonaire nog niet gehad.

Doch dicht bij Curaçao gelegen kan het zijn overcompleet werkvolk hierheen laten komen, waar alle geschikte krachten zonder veel moeite passenden arbeid kunnen krijgen.

De veelvuldige regens waarmede Bonaire in het afgeloopen seizoen gezegend is, zijn ook de oogst zeer ten goede gekomen.

Enkele woorden M. d. V. over de Bovenwindsche eilanden, waar volgens berichten, die van verschillende zijden inkomen, de economische toestand steeds ongunstiger wordt.

Tengevolge van verscherpte bepalingen op vreemdelingen in Noord-Amerika is de emigratie verlegd en geschiedt de landverhuizing voor een groot deel binnen dit gebiedsdeel zelf.

Moge verbetering intreden door de ophanden zijnde afschaffing van belastingen, en ook door een behoorlijke verbinding waardoor de kleine producenten hunne artikelen naar Curaçao kunnen uitvoeren, waar zij tegen goede prijzen worden verkocht.

ANTWOORD OP HET EINDVERSLAG

door den Gemachtigde van het Bestuur den Heer Schrils, Wnd. Adm. v. Fin.

Mijnheer de Voorzitter,

Aan mij is door Zijne Excellentie den Gouverneur opgedragen naar aanleiding van de vragen en opmerkingen in het Eindverslag van den Raad de volgende mededeelingen te doen:

Er zal nabij de Breedestraat, beoosten de haven een gemakkelijke trap gemaakt worden ten behoeve van de passagiers van motor- en roeibooten.

In het oorspronkelijk plan van de kade der Kon. Ned. Stoomb. Mij. was in het geheel geen trap voorzien; bij de uitvoering is deze nog aangebracht geworden en meende men toen bezwaarlijk een doelmatiger constructie te kunnen toepassen. Intusschen zal nog getracht worden hierin verbetering te brengen.

Het deed het Bestuur leed dat de Afdeelingen, betreurende dat het Bestuur in geen enkel opzicht aan welke der wenschen ook in zake der salarisregeling geuit tegemoet is gekomen, blijkbaar ten onrechte den indruk hebben gekregen dat het Bestuur niet volkomen bereid was om zich in zake regeling van salarissen geheel te richten naar door den Raad door amendeering der begrooting te geven aanwijzingen.

Van den beginne af aan was het Bestuur voornemens alle amendementen tot deze materie betrekkelijk te aanvaarden, evenals het Bestuur niet het minste bezwaar heeft de heden door den heer Senior voor te stellen amendementen op de ontwerp-verordening over te nemen.

Hopende zich met deze opheldering te hebben kunnen zuiveren van het verwijt van gebrek aan tegemoetkomendheid biedt het Bestuur zijn verontschuldiging aan voor zoover mogelijk eene minder heldere mededeeling zijner voornemens tot dat misverstand aanleiding kan hebben gegeven.

In 1927 werd, na vaststelling bij de wet van 30 Juni 1927 van het slot der rekening van de koloniale uitgaven en ontvangsten van Curaçao voor het dienstjaar 1924, aan 's Rijks schatkist terugbetaald een bedrag van ruim f. 500.000.-, dat gestort was wegens geraamde subsidie voor 1924, welke subsidie ongebruikt is gebleven: verder zijn de uitgaven voor de havenwerken en watervoorziening uit het tegoed bij 's Rijks schatkist bestreden. De uitgaven in 1927 in Nederland voor Curaçao gedaan, bedroegen t/m September 1927 ten laste van het dienstjaar 1926 f 36,498,90 en ten laste van het dienstjaar 1927 f 294,078,38; de uitgaven over de maanden October t/m December 1927 zijn nog niet bekend, daar de staten over die maanden nog niet zijn ontvangen.

Het contract met de firma Christiani & Nielsen is bereids ter griffie van den Raad nedergelegd ter inzage van de leden.

Het zal het Bestuur een genoegen zijn aan den wensch van de Afdeelingen om, als de Handelskade en de brug over het Waaigat klaar zijn, te vernemen hoeveel die werken in het geheel gekost hebben, t. z. t. te voldoen.

De berekening van de kosten verbonden aan de invoering van een bevolkingsregister heeft als volgt plaats gehad:

In 1922 deelde de indertijd uitgezonden ambtenaar, afgaande op zijn ondervinding in Suriname, mede, dat de onkosten, die zijn werkzaamheden voor Curaçao zouden meebrengen, ongerekend zijn persoonlijke kosten (bezoldiging, reis- en teerkosten, enz.) vermoedelijk zouden bedragen f. 0.25 per hoofd van de bevolking.

De bevolking van Curaçao thans schattende op ongeveer 50.000 en in aanmerking nemende de toename der duurte, komt men tot de volgende berekening:

50,000 à f. 0,50	f. 25.000.—
bezoldiging	8.000.—
reis-, verblijf - en passagekosten	4.000.—
aanschaffing van boekwerken, kasten enz.	3.000.—
	f. 40.000.—

In 1922 is niet overgegaan tot invoering van een bevolkingsregister, niettegenstaande een uitgezonden ambtenaar daarvoor beschikbaar was, daar voor inrichting van het bevolkingsregister en de volkstelling geen gelden op de begrooting waren uitgetrokken, en de daaraan verbonden uitgaven als onvoorziene niet verantwoord werden geacht, met het oog op de tijdsomstandigheden en de noodzakelijkheid om naar de grootst mogelijk bezuiniging te streven.

Bij de uitvoering in regie betaalt de aanbesteder, i. c. het Gouvernement de directe bouwkosten, verhoogd met een zeker percentage voor algemeene kosten, die bij uitvoering in eigen beheer ook ten latste van den Lande zouden komen. Winst zal door de Curaçaosche Petroleum Industrie Maatschappij niet berekend worden.

Hoeveel de reis - en verblijfkosten van de Heeren Zeilinga en Westermann beloopen, is alhier nog niet bekend. Aan het Departement van Koloniën is om opgave van dit bedrag verzocht hetgeen te zijner tijd aan den Raad zal worden medegedeeld.

Het politiewachthuis bij Rooi Canarie is uit den aard der zaak een gouvernements-gebouw, gebouwd op gouvernementsgrond.

Waar, zooals in de Memorie van Antwoord is vermeld, de Havenmeester belast zal worden met het in- en uitklaren van schepen, nadat aan de vereischte douane-formaliteiten is voldaan, zal het wellicht practisch zijn dien ambtenaar ook met de inning van kade- en liggelden te belasten. Deze zaak zal in ieder geval naar aanleiding van het bij Eindverslag medegedeelde nog eens nader worden overwogen.

Het Bestuur zal met genoegen medewerking tot de verdere behandeling van de eenigen tijd geleden aanhangig gemaakte verordening tot wijziging van de apothekers-verordening.

Uit een onderhoud met den heer Zeilinga.

Een vertegenwoordiger van het *„Algm. Handelsblad"* heeft een onderhoud gehad met den heer E. A. ZEILINGA, oud-president van de Javasche Bank die kort geleden in opdracht van de regeering Curaçao bezocht heeft vergezeld van mr. dr. W. M. WESTERMAN als secretaris, om den minister verslag uit te brengen omtrent de wijzigingen die zij na bezoek met betrekking tot het muntwezen en de geldcirculatie noodzakelijk zouden achten.

Over het onderwijs is de heer Zeilinga goed te spreken, beter dan over vele andere dingen, ofschoon hij het liever in een andere richting gestuwd zag. „Op eenige scholen na", zegt hij, „beheerscht de Missie het geheele onderwijs.

„Ongetwijfeld is dit bij haar in goede handen, doch ik vraag mij af of het niet beter zou zijn dat meer aandacht werd geschonken aan de lichamelijke en hygiënische opvoeding van deze menschen."

Als de heer Zeilinga met die lichamelijke opvoeding bedoelt, de opleiding voor het practische leven, overeenkomstig ieders staat en stand, — de meisjes om later een nuttige hulp te zijn in het huishouden, en de jongens tot flinke plichtgetrouwe arbeiders en ambachtslui, dan schuilt er veel waars in deze bewering, ofschoon de opvoedkundige waarde van het gewoon onderwijs toch ook niet te miskennen valt.

Over den algemeenen toestand op Curaçao is de heer Zeilinga minder goed te spreken, vooral over het feit dat Nederland op zoovelerlei gebied in gebreke is gebleven.

„Jarenlang" zoo zegt hij „boorde Curaçao een gat in de vaderlandsche schatkist en deed, in dit opzicht, voor Suriname alleen *gradueel* onder!.... Dit is, gelukkig, gedaan, het budget van Curaçao in evenwicht, het perspectief uitstekend, doch de overheidsmaatregelen, voor zoover die van den Haag afhangen, absoluut onvoldoende.

De Handelskade te Willemstad, waaraan thans met een slakkengang voor verbetering wordt gewerkt, maakt den indruk van een met kinderhoofdjes bezaaide werf van een sloopersbedrijf.

Er is echter een schuchter begin, ongetwijfeld zullen vele Curaçaoenaars van *heden* het beeindigen van dat werk nog beleven....

De waterleiding is onvoldoende, alhoewel ook die in de verbeteringsplannen is begrepen; de electriciteitsvoorziening allergebrekkigst, en rioleering ontbreekt er geheel. De verbetering van de wegen wordt ter hand genomen, doch spaarzaam, zeer spaarzaam. Toch is de toestand van de wegen er slechter dan ik ooit ergens ter wereld heb gezien! Die is zóó bar dat kapiteins van Amerikaansche toeristenbooten — die komen er veel — het niet wagen in de Caracasbaai op ongeveer 12 Km. afstand van Willemstad, te bunkeren. Want dan wenschen de passagiers met auto's een bezoek aan Willemstad te brengen en wordt, bij hun terugkomst het schip vervuld van jammerklachten over dien rampzaligen auto-tocht, waarbij de menschen, door de ongelukkige wegen, bijna uit de wagens hotsten.

Eén dezer gezagvoerders verklaarde ons lachend, dat de Curaçaosche wegen hem deden denken aan de paden der Indianen in de Mohave in Californië.

Dit alles dient, willen wij niet geheel en al de risée worden van de Amerikanen, die op Trinidad, dit door de natuur zoo kwistig bedeelde eiland, in den korten tijd van hun bewind het wegenvraagstuk finaal hebben opgelost, gauw te veranderen.

Curaçao is het leelijkste groote eiland van de geheele West, — je zoudt een tientje geven om er een flinken boom te zien! — desniettemin van beteekenis, tegenwoordig óók financieel.

De belastingen vloeien in belangrijke mate in de koloniale kas, de particuliere eigendommen stijgen in waarde, de kolonie wordt finantieel krachtiger!...

„Mag, vraag ik mij af, onder deze omstandigheden worden voortgegaan met het aanbrengen van de vermelde noodzakelijke verbeteringen ...., *op z'n elf en dertigst.*

Het meest rationeele zou mijns inziens zijn een leening voor uit te voeren openbare werken op Curaçao onder garantie van het moederland uit te geven, van vijf millioen bijvoorbeeld.

En dan .... *aangepakt,* opdat aan dien „Jungle" op dat economisch sterk vooruitgaande eiland, over eenige jaren voor ons een bezit van groote waarde, binnen afzienbaren tijd, een einde worde gemaakt.

„En de aanhankelijkheid van de bewoners, die er bestaat, nog wordt versterkt!"...

***

Hier is een zakenman aan het woord, lang niet de eerste beste, - maar dan toch een zakenman, die na een jarenlang verblijf in Oost-Indië, dat zich „als een gordel van smaragd slingert om den evenaar", Curaçao, met zijn toch zoo eenig-mooie vergezichten, voor schilders om ervan te watertanden, natuurlijk niet mooi kan vinden; - een zakenman, die alles zakelijk beschouwt en houdt van opschieten; 'n zeer prijzenswaardige en vooral voor het Curaçao van heden aanbevelenswaardige eigenschap.

Dit is blijkbaar ook de opinie van den Raad.

Want naar het K. W. dd. 26 April j. l. naar aanleiding van den aankoop van Parera opmerkt, laat de K. R. zich meer en meer verleiden om zijn begrootingsarbeid bij briefwisseling af te doen. Daar kan wat tegen zijn, voor een snelle afhandeling van zaken is 't zeker te prefereeren boven den meer gebruikelijk weg van aanvullingsbegrooting, wat heel wat meer tijd in beslag neemt.

Maar laten wij eerlijk zijn, en dankbaar erkennen dat er reeds een heel wat frisschere wind waait, vooral door het Departement van Openbare Werken.

Er wordt nu ten minste aangepakt, hetgeen hoop geeft, dat binnen afzienbaren tijd veel wat jarenlang tot de „pia vota" behoorde, werkelijkheid zal worden.

Arbeidscontract en Poenale Sanctie.

Nog iets uit hetzelfde onderhoud, waar wij een oogenblik langer bij willen stilstaan.

Op 't slot van het onderhoud, sprak de heer Zeilinga over de moeilijkheden, waarmee te kampen valt. Hij zeide:

„Een groot bezwaar voor deze enorme bedrijven van de „Koninklijke", en van andere Nederlandsche ondernemingen zooals die der Phosfaat werken op Curaçao b. v. vormt het *vraagstuk der werkkrachten* (Curs. A. d. C.)

„De directies laten werkvolk komen van andere eilanden, zelfs uit vreemd vastlandgebied; zijn die menschen gearriveerd dan gebeurt het nog al eens dat zij weigeren, het voorgeschreven aantal uren te arbeiden. Soms toonen zij zich afkeerig van alle werk.

„De bedrijfsleiders staan dan vrijwel machteloos.

„Het bedrijf moet zonder stoornis kunnen functioneeren, doch op die manier gaat het niet. Hiertegen over staat dat de aangenomen arbeidskrachten uit den vreemde evenmin rechten van eenige beteekenis kunnen doen gelden!

„Naar mijne meening, zal dat moeilijk vraagstuk eerst dan zijn opgelost, als het werkcontract wordt ingevoerd.

„Laat men den werkgever des noods zware verplichtingen tegenover den werknemer opleggen, als daar maar tegenover staat dat het werkvolk door een *poenale sanctie* genoodzaakt wordt, geregeld het werk te verrichten, waartoe het zich heeft verbonden." (curs. A. d. C.)

Tot zoover de heer Zeilinga.

Wij zijn het met den heer Zeilinga volkomen eens dat het vraagstuk der werkkrachten wel een der grootste moeilijkheden is waarmede de hier gevestigde groot-bedrijven, en in zekere mate ook het gouvernement, te kampen hebben. Wat echter het invoeren van een poenale sanctie betreft, ook al staan er zware verplichtingen van den kant der werkgevers tegenover, zijn wij zoo vrij met hem van meening te verschillen.

Het middel lijkt ons erger dan de kwaal.

Reeds tal van jaren maakt de „poenale sanctie" in Nederlandsch Indië een punt van discussie uit.

In het midden van het vorig jaar heeft de Indische regeering nog eens haar standpunt omtrent de P. S. uiteengezet. Daarin gaf zij te kennen dat vóór 1930 de koelie-ordonnanties niet principieel zullen worden gewijzigd.

De vorige Volksraad had deze toezegging reeds aanvaard, ook de Tweede Kamer had dit vastgelegd en de ondernemers hebben er hun exploitatieberekeningen op gebaseerd. Bij het zoeken naar een oplossing zullen de ondernemers worden gehoord.

Reeds eenige jaren te voren had de Indische regeering te kennen gegeven, dat binnen een paar jaar de geheele P. S. moest verdwijnen. Zij is blijkbaar daarop teruggekomen. De regeering was in Aug. 1927 van meening, dat het beter was de geleidelijke afschaffing van de P. S. geheel onbepaald te laten, om elk nieuw plan een gelegenheid te kunnen geven aan de praktijk te worden getoetst.

Voorloopig beval zij aan: 1° geleidelijke afschaffing van de P. S. in verschillend tempo voor de verschillende streken; 2° inkrimping van den duur van poenaal-gesanctioneerde overeenkomsten en dergelijke overgangsbepalingen meer. Zij noemde toen ook de bezwaren die bij de afschaffing van de P. S. onder het oog zullen moeten gezien, zooals achteruitgang der hygiëne (hetgeen speciaal voor Indië, n. l. voor de Javaansche contract koelies geldt), moeilijker bestrijding van het communisme, groot nadeel voor de ondernemingen enz. enz.

Al zal het nog wel jaren duren voor in Indië de P. S. uit de wereld verdwijnt, een streven naar afschaffing is toch duidelijk van den kant der Regeering merkbaar.

Wat in Indië moet verdwijnen, zou de heer Zeilinga hier willen invoeren. Zeer zeker, de groot-bedrijven zouden er oogenblikkelijk mee gebaat zijn; doch er staan groote bezwaren van moreelen aard tegenover.

'n Jaar of drie geleden werd hier te Curaçao het voorstel gedaan tot invoering van de P. S.

„De Tweede Kamer", aldus de heer Ijzerman, bij de behandeling van de Cur. Begrooting voor het dienstjaar 1927, „had er zich op 12 Juni 1924 principieel tegen verklaard. Vier maanden later dient de wnd. gouverneur een ontwerpverordening in tot invoering ervan op Curaçao. Het strandt echter op algemeen verzet van den Kol. Raad. Toch handhaaft de Gouverneur het. Bij de behandeling der begrooting in 1925 verklaarde de Minister nadrukkelijk dat een voorloopig geen aanleiding bestond tot invoering ervan. Het bestuur van Curaçao had dus blijk gegeven van overgroote voortvarendheid, zij het dan ook in reactionaire richting. En zie:

„Ik heb onlangs vernomen," aldus de heer Ijzerman, „dat het initiatief in zake de poenale sanctie niet van het bestuur van Curacao is uitgegaan. Het initiatief is uitgegaan van de hier in Holland gevestigde leiding van een machtige petroleum maatschappij.

Door dit wel extra-extra-parlementaire Regeerinslichaam was de zaak bekokstoofd met het Departement van Kolonien vóór het voorstel in Curacao werd ingediend. Het Bestuur in Curacao had dan ook alle reden om te meenen dat, het door de indiening van dat voorstel tot invoering van de poenale sanctie geheel handelde in overeenstemming met den wensch van de Regeering in Nederland."

De reden waarom in Nederl. Indië het streven gaat naar geleidelijke afschaffing van de P. S. is wel vooral, omdat zij geen geringe beperking van de persoonlijke vrijheid inhoudt, waarbij nog komt dat misbruik van macht, waar deze macht zoo groot is, al heel gemakkelijk kan voorkomen. En ook werkelijk voorgekomen is. 't Lijdt geen twijfel dat er vroeger in Nederl. Indië op menige onderneming vreemde toestanden geheerscht hebben. Mishandelingen waren er heusch niet zeldzaam. Maar de ordonnanties werden strenger en strenger; arbeidsinspecties werden ingesteld. Van ondernemerszijde werden menschen met meer verantwoordelijkheidsgevoel en meer zelfbeheersching aan het hoofd der onderneming gesteld, en zoo werden geleidelijk de ergstige misbruiken uitgeroeid.

'tBlijft echter staan, dat een maatregel die een zoo groot moreel bezwaar inhoudt, slechts als een uiterst en daarom abnormaal middel te aanvaarden is, uitsluitend te hanteeren om aan abnormale toestanden te gemoet te komen.

Natuurlijk wordt van werkgeverszijde betoogd dat deze abnormale toestanden bestaan, en dat dus deze rigoureuze maatregelen noodig zijn, om b.v. desertie te voorkomen en onwilligheid en weigering om te werken te beteugelen.

Dat de toestanden echter inderdaad zoo abnormaal zijn om een zoo ingrijpenden maatregel te billijken, zijn wij zoo vrij te betwijfelen. Wij weten dat plichtsbesef wat hun arbeid betreft, nu juist geen deugd is waarin onze „unskilled labourers" en de geïmporteerde vreemde arbeiders misschien in nog mindere mate, bijzonder uitmunten. Maar toch gelooven wij dat met een goed arbeidscontract, waarin met al de belangen der arbeiders ruim rekening wordt gehouden, en waarbij zij precies weten waar ze af of aan zijn, nog wel heel wat in de goede richting, ook ten bate van de ondernemers vooral, te bereiken zal zijn, — wellicht veel meer dan door poenale sanctie. Het voorbeeld van de goeden, die er toch nog wel in belangrijk aantal te vinden zijn, kan ook hierin veel ten goede uitrichten.

BERICHTEN

MISSIE-NIEUWS.

Welkom.

Zondag arriveerde per S.S. „Flandre" de W. E. Pater TH. EXLER, van St. Bartholemy, om zich binnenkort met verlof naar Holland te begeven.

Welkom.

Mannen-vereeniging.

Verleden Zondag is in de parochie van Sta Rosa een Eucharistische Bond opgericht voor de Mannen en Jongelingen, die telkens op den 2den Zondag der maand vergaderen.

In de parochie van Montaña is op dienzelfden een mannencongregatie opgericht, die eveneens eens per maand vergadert.

Onze hartelijke gelukwenschen aan de resp. Pastoors van Sta Rosa en Montaña.

Hou de mannen, en ge hebt de toekomst!

Verbinding Curaçao-Bovenwindsche eilanden.

Naar wij uit goede bron vernemen is met ingang van 1 Juni de engelsche schoener „*Three Sisters*" door het Gouvernement gecharterd voor de verbinding met de Bovenwinden, voorloopig voor den tijd van zes maanden. Het schip is thans naar Barbados voor eenige noodzakelijke veranderingen, met het oog op het vervoer van passagiers.

Auto-ongeluk.

Zondagavond had de politie-agent Crafton, gestationeerd op Cas Chiquito, toen hij met zijn auto voor een truck wilde uitwijken, het ongeluk in een kuil terecht te komen, met het gevolg, dat de auto omkantelde en Crafton zwaar gewond aan 't hoofd werd opgenomen. Onmiddelijk werd hij naar het St. Elisabethshospitaal vervoerd, waar de dokter een lichte herschenschudding constateerde. Den volgenden dag echter was het gevaar geweken.

Stowaways.

Verleden week kwam de Bovenwindsche schoener „Alice M. Lawrence" hier binnen met 114 passagiers aan boord. Reeds spoedig bleek dat het zaakje niet in orde was. Naar wij vernemen stonden er maar 68 op de gezondheidspas, ofschoon dit niet met zekerheid is uit te maken. Ook hebben wij vernomen dat het schip, om de Nederlandsche wet te ontduiken, die een zoo groot getal passagiers niet toestaat, van het Fransch gedeelte van St. Martin is uitgeklaard.

Gelukkig is de Openbare Gezondheidsdienst flink en krachtig opgetreden en heeft het schip met passagiers en al naar het Schottegat in quarantaine gestuurd. Zoo doende kan er misschien een einde komen aan het onverantwoordelijk maar volladen met menschen, op schepen die misschien nog niet de helft kunnen vervoeren. Reeds meermalen heeft dit de gerechtvaardigde ergernis en verontwaardiging van het publiek gewekt, — een ergernis die ook in de pers tot uiting is gekomen.

Men is nu wachtende op berichten van de Bovenwindsche eilanden: doch vermoedelijk zal de kaptein van de „Alice" alle kosten moeten dragen en bovendien een groot deel der passagiers mee terug nemen. Hetgeen niet meer dan billijk is.

Naar wij nader vernemen, is het schip thans buiten quarantaine. De dokter heeft overeenkomstig zijn instructie dagelijks een deel van de passagiers grondig onderzocht, b. v. een 20 à 25 man, en die daarna vrij gesteld. Het gevolg is geweest, dat de laatste eerst na vijf dagen vrij waren. Velen die met de „Carabobo" dachten door te reizen, hebben dat schip verspeeld. De geleden schade komt voor rekening van den schipper.

Schip in brand.

Naar wij vernemen heeft het tankschip „*President Bolivar*" van de C. S. M. te Maracaibo, gasolinebrand aan boord. Hoe groot de omvang is kan nog niet gemeld worden.

Vergaan.

Volgens bericht in de Ned. kranten is het S.S. „*Calisto*" met man en muis vergaan.

Het was een boot uit Rotterdam van de Firma Hudig en Veder, en was voor enkele maanden nog hier in de haven als timecharter voor de K.N.S.M.

K. N. S. M.

De Heer KIES wordt vervangen door den Heer CH. L. BAKKER, tot na aankomst van den Heer A. A. BOOM op Juni a. s.

Goede reis.

Per S.S. „Virgilio" is de Heer C. S. GORSIRA JPEz. Lid van den Raad van Bestuur, vergezeld van Zijne Echtgenoote, naar Panama vertrokken.

Per S.S. „*Simon Bolivar*" zijn naar Holland vertrokken Mevr. Wed. J. B. GORSIRA, de heer C. DE HASETH, oud-gezaghebber van Bonaire, en Familie, de Heer KIES, Hoofdagent der K. N. S. M. en Familie, de heer J. G. STATIUS MULLER en Familie, en de Heer H. SCHOTBORGH, Administrateur van Financiën, vergezeld van Zijne Zuster.

Aan allen wenschen wij een goede reis.

Vliegtocht- van Onlangs

Wij lezen in „De Surinamer" van 26 April j. l. hier omtrent:

Gisteravond heeft de A. v. F. in opdracht van den wd. Gouverneur in de Koloniale Staten een mededeeling gedaan met betrekking tot de voorgenomen tocht per vliegtuig naar Suriname, te ondernemen door luitenant van Onlangs.

De Minister heeft heeft n.l. daaromtrent getelegrafeerd om steun en medewerking van hieruit.

Onder meer wordt verzocht voor landingsterrein(en) te zorgen en geldelijke bijdragen te verzekeren.

In antwoord daarop heeft de wd. Gouverneur geseind, dat er een bedrag van f 3000 zal worden beschikbaar gesteld te verminderen met particuliere bijdragen.

Met andere woorden, er zal om bijdragen worden aangeklopt bij het publiek en hetgeen het geeft zal worden teruggestort op het bedrag van f 3000, dat voorloopig van Bestuurszijde wordt uitgetrokken.

De Minister verzoekt ook nog, dat de wd. Gouverneur zich in verbinding zal stellen met zijn ambtgenoot op Curaçao. Op welke wijze hieraan voldaan wordt, is echter niet medegedeeld.

Vertrek van gouverner van Heemstra.

De volgende proclamatie is ter gelegenheid van het vertrek van gouverneur Baron van Heemsira uitgevaardigd:

„De Gouverneur van Suriname, Mr. Arnoud Jan Anne Aleid Baron van Heemstra, brengt den ingezetenen ter kennis, dat hij bij Koninklijk Besluit van 22 December 1927 No. 23 werd gemachtigd morgen 31 Maart Suriname te verlaten.

„Het heengaan uit een land, dat hij lief heeft gekregen en het neerleggen van een ambt, hetwelk zijn groote bekoring ontleent aan het kunnen ijveren voor zoo velerlei belangen, valt hem uitermate zwaar.

„Voor de medewerking van alle Colleges en Ambtenaren, voor de hartelijke vriendschap van zoovelen, alsook voor den tegenstand, welke tot meerdere krachtsinspanning prikkelde, zal hij immer erkentelijk blijven.

„„Nu de teekenen der tijden onmiskenbaar duiden op het dagen van een nieuwen morgen, rijst in hem de bede, dat de eenheid tusschen allen, die aan den economischen wederopbouw arbeiden, steeds inniger en sterker worde.

„Meent hij, dat de weg naar betere hygiënische voorzieningen zich eindelijk begint uit te stippelen, daarnevens zal hij een kostbare herinnering bewaren aan het krachtig initiatief, waaruit een fonds ter bevordering van het bestrijden van de talrijke volksziekten werd geboren.

„Moge de kracht des Allerhoogsten allen, die arbeiden aan de uitbreiding van Zijn Koninkrijk, blijven overschaduwen en Gods genade rijkelijk rusten op dit dierbaar land en al zijne inwoners."

Paramaribo 30 Maart 1928
VAN HEEMSTRA.

Omtrent de „kostbare herinnering" waarvan Gouv. van Heemstra spreekt, lezen wij nog het volgende:

Op 27 Maart is in tegenwoordigheid van tal van belangstellenden ten gouvernementshuize de oprichtingsakte gepasseerd van de Gouverneur van Heemstra Stichting, als een hulde van de bevolking aan den aftredenden gouverneur in het leven geroepen.

Er is een stamkapitaal van meer dan f. 13.000 voor bijeengebracht, uit welks revenuën de bestrijding van de Surinaamsche volksziekten zal kunnen worden bevorderd.

Het bekende boek van dr. Lampe toont met beangstigende duidelijkheid aan hoe lepra, filaria, malaria, bilharzia, anchylostoom en andere ziekten Suriname teisteren en hoe de volksgezondheid er om roept, dat haar ter hulp wordt gekomen. De bestrijding zelve dezer ziekten ter hand te nemen gaat boven de kracht eener stichting; haar taak zal zijn te trachten het pad te effenen voor die bestrijding; deze bestrijding te bevorderen door uitloving van prijzen, in geld of in goud of zilver voor de oplossing van prijsvragen op het betrokken gebied, door het doen houden van populaire lezingen, het propageeren van de toepassing van hygiënische maatregelen, enz.

Tot bestuur der Stichting zijn voor de eerste maal benoemd de leden van het comité van huldiging, te weten de heeren mr. J. L. Nysingh, J. A. Drielsma, mr. A. van Traa, J. S. Abendanon, J. E. Herrenberg, L. E. Nelson en dr. F. J. Schuitemaker.

SOCIETEIT „DE GEZELLIGHEID."

Jaarlijksche Algemeene Vergadering te houden op den 29sten Mei dj. om 8 uur P.M. in de bovenzaal van de Societeit.

AGENDA:

a. Verslag over het afgeloopen huishoudelijk jaar;
b. Overlegging van de rekening en verantwoording van het gevoerde geldelijk beheer over het jaar;
c. Benoeming van eene commissie om de rekeningen te onderzoeken;
d. Opmaken der Begrooting voor het nieuwe huishoudelijk jaar;
e. Verkiezing van eene commissie bedoeld bij art. 2 van het reglement voor de bibliotheek;
f. Alle voorstellen in het belang der Societeit.

Curaçao, 18 Mei 1928.
Namens het Bestuur,
De Secretaris,
2—1 *R. BOSKALJON.*

Curaçaosche Scheepvaart-maatschappij.

Het K. W. schrijft dd. 19 April: Een ontploffing aan boord van het tankschip *Chepita*, dat ten minste aan 4 menschen het leven kostte, terwijl de berichten van nog 7 gewonden en 1 vermiste spraken, vestigt opnieuw de aandacht op de C. S. M. Aan *Neptunus* en *De Voorstuwer* hebben wij meermalen een en ander uit de kringen der zeevarenden, gezagvoerders, stuurlieden en machinisten, ontleend, en thans willen wij dit weer doen. *Neptunus* van Maart deelt mee, dat een nieuwe gageregeling voor gezagvoerders en eerste officieren met 1 Jan. 1928 is ingevoerd, die „eene niet onbelangrijke verbetering beteekent, al is deze dan ook gebleven beneden de eischen, welke in verband met de duurte redelijkerwijze gesteld moesten worden."

Ook in andere opzichten is de directie tegemoet gekomen aan ernstige grieven. Als een der onvervulde wenschen wordt nogmaals naar voren gebracht: vestiging der bevordering op hechteren grondslag en beëindiging der bevoorrechting van Engelsche officieren.

Volgens de laatste berichten bestaat de vloot der C. S. M. uit 24 groote, 2 kleinere schepen, 3 sleepbooten met 2 lichters. Van de 32 gezagvoerders zijn slechts 14 Nederlanders; van de 1e stuurlieden zijn er 20 Nederlanders, allen met 1sten rang, van welke er echter slechts 7 zijn aangesteld, de anderen zijn waarnemend en worden gedurig bij hun Engelsche ambtgenooten achtergesteld. De 2e en 3e stuurlieden zijn allen Nederlanders, maar deze zien ook met leede oogen, hoe hun kansen op bevordering gedurig bedreigd worden door het nog steeds aanstellen van stuurlieden der Anglo-Saxon.

Er wordt reusachtig hard gevaren. Iedere maand worden 9 reizen gemaakt en 6 maal wordt dadelijk na leegpompen uitgevaren, zoodat er slechts drie maal per maand een nacht te Curaçao wordt overgebleven, waarvan nog 1 of 2 maal aan boord moet worden gebleven. Er zijn stuurlieden, die in anderhalf jaar geen dag verlof hebben gehad.

Ook hier wordt de klacht vernomen, die men telkens weer hoort in de kringen der zeevarenden, over achterstelling van het varend personeel bij het walpersoneel, vooral met betrekking tot de verlofregeling en de vrije overtocht voor het gezin.

Het stuk in *Neptunus* eindigt met een verwijzing naar de behandeling der begrooting in de Tweede Kamer waar op een scheepvaartwetgeving aangedrongen is. Trouwens de heer Menkman, kenner bij uitnemendheid dezer materie, schreef daarover reeds 5 jaar geleden in de West Indische gids.

De Voortstuwer die ook dankbaar is voor de gageverbetering heeft behalve een klacht over het „afjakkersysteem" er een over de voeding, die weer volgens oud recept in handen van den kapitein is gelegd.

Petroleum in Suriname.

„De West" van 27 Maart schrijft onder het hoofd „Petroleum": „De heer B. Koker — die Zaterdag hier terugkeerde van een kort uitstapje naar Demerara — heeft zich, volgens de Argosy, aldaar uitgelaten, dat de petroleum-vooruitzichten voor Suriname gunstig waren. Hij was van oordeel, dat ook Britsch Guyana, bij degelijk onderzoek, goede kansen had petroleum in commercieele hoeveelheden te zullen ontdekken."

Welkom.

Per S.S. „*Simon Bolivar*" zijn van Panama teruggekeerd de Heer J. M. ELLIS en Familie. Welkom.

Akru en Souplex.

Van den heer Bouman ontvingen wij in dank een tube scheerzeep *Akru*, die men gebruiken kan zonder water of scheerkwast; alsmede een pakje *Souplex*-mesjes. Het scheren met Akru en Souplex is een lust, instee van een last. Wie 't niet gelooven wil, neme de proef. Dank!

Zeilvaart

gedurende de maand April 1928

Binnengekomen van:		*Uitgezeild naar:*	
Amuay	1	Anguila	1
Aruba	23	Aruba	27
Azua	1	Bonaire	44
Bonaire	45	Guanta	3
Bov. Eil.	2	Jackmel	1
Guanta	2	La Vela	12
La Guayra	2	Maracaibo	1
La Vela de Coro	13	Ponce	1
Maracaibo	1	Pto Cabello	30
Mayaguez	1	Rio Hacha	1
Pto. Cabello	15	Sto Domingo	7
Rió Hacha	1	Tucacas	1
Sto Domingo	3		
San P. de Macoris	1		
Tucacas	15		
Van Zee	1		
Totaal	127	Totaal	129

Uit het Buitenland

DE PAUS EN MUSSOLINI.

(*door Prof. Andrea Rasetschnig*)

Zoo geheel onverwachts is de Romeinsche quaestie weer ineens in het middelpunt der belangstelling van de geheele wereld komen te staan, en houdt zij de gemoederen in Italië in geweldige spanning. Wat is toch het geval? Toen het Fascisme in Italië tot de onbeperkte alleenheerschappij gekomen was, hield de Katholieke Volkspartij op te bestaan, want zij kon hare politiek niet in dezelfde banen leiden, als de regeeringspartij, en er werd doodeenvoudig geen enkele oppositie geduld. De hoofdleiders der Katholieke Volkspartij trokken zich uit de politiek terug en begonnen hun werkkracht te wijden aan de oplossing van verschillende sociale en godsdienstige vraagstukken: hun werkdadigheid kwam vooral tot uiting in de vereeniging „Azione Catholica," waarvoor Z. H. de Paus een bizondere belangstelling koesterde. De overige leden, een kleine minderheid, stichtten toen een nieuwe katholieke partij, het Nationaal Centrum (Centro Nazionale) die als voornaamste punt op haar programma had staan: volledige erkenning van het Fascistisch bewind.

Het „Centro Nazionale" mocht toen blijven bestaan, daar het geen partij, maar een politieke vereeniging was van katholieken, die met het fascistisch regiem geestdriftig instemden en geheel onderworpen aan den Duce en het fascisme, met hem meewerkt aan hun ideaal, Italië groot en machtig te maken.

Het „Centro Nazionale" heeft groote successen geboekt, vooral onder de katholieken met klinkende namen. Op de ledenlijst gepubliceerd in hun orgaan „Il Corriere d'Italia" zien wij prinsen, markiezen, graven, hertogen naast advocaten van het Consistorie en andere dragers van waardigheden aan het Vaticaansche Hof en de kerkelijke wereld.

Gewoonlijk hoort men niet veel van de werkzaamheden van het „Centro Nazionale" in 1924 gesticht door Matei Gentili, die als zoodanig ook zetelt in de regeering van Mussolini, als onder-Staatssecretaris van Justitie.

Dezer dagen echter hield deze politieke vereeniging van nationaal-katholieken haar eerste algemeene vergadering, onder voorzitterschap van Cavazzone, die na het congres van Turijn als Minister zijn ontslag moest nemen en daarna ook geheel brak met de R. K. Volkspartij.

In de openingsrede der vergadering sprak Cavazzone over de werkzaamheden der vereeniging en haar goed recht van bestaan. Naast het Fascisme, aldus spreker, en in medewerking met deze partij hebben we 'n historische taak te vervullen, welke een politieke en geestelijke waarde heeft, die niemand kan of durft ontkennen. Wij verlangen geen eerbewijzen, geen ambten. Wij willen strijden als vrijwilligers zonder iets te vragen. Anti-liberaal, anti-socialist, anti-vrijmetselaar kan het „Centro Nazionale" in gehoorzaamheid aan de leiding der Katholieke Kerk, instemmen met de nieuwe opvatting van het sociaal leven.

Verschillende andere sprekers behandelden onderwerpen, aan de orde gesteld door het fascistisch regiem, zooals de coöperatieve staat, de verdediging van het huisgezin en de zedenleer. De afvaardigde Martire sprak over de godsdienstige politiek van het regiem, en besloot zijn rede met een samenvatting van de Romeinsche kwestie. Dit vraagstuk is nog open, zei hij, gelijk het geschapen werd in 1871 door de Waarborgenwet. De moeilijkheid bestaat in het herstellen van de volledige en onafhankelijke souvereiniteit van den H. Stoel wat het godsdienstig herdersambt aangaat, dat niet alleen in schijn maar ook in werkelijkheid vrij en onafhankelijk moet zijn. Hij hoopte dat feitelijk en rechtens de eensgezindheid tusschen Staat en Kerk moge gevonden worden, die reeds bestaat tusschen de Italianen en Katholieken, die dezen naam waardig zijn.

Toen Martire bij de officieele ontvangst op het Ministerie kwam, feliciteerde Mussolini den redenaar, en zeide dat men werkelijk een „mannelijk optimisme" (virili ottimismo) moest koesteren over de betrekkingen tusschen den Staat en het Vaticaan. Nu wisten wij heel goed dat men aan de overzijde van de Tiber niet zoo optimistisch gestemd was, al twijfelde men niet aan de goede bedoelingen en den energieken wil der regeering om tot een spoedige en definitieve oplossing van de Romeinsche kwestie te geraken.

En enkele dagen later, toen Z. H. de Paus een vertegenwoordiging van de Katholieke Actie ten Vaticane ontving, heeft de H. Vader daarbij een redevoering gehouden over de houding van het Nationale Centrum, die zich wel katholiek noemen, maar die het niet noodig oordeelen om op het Vaticaan te komen, en die alles goed keuren wat het fascistisch regiem voorschrijft.

Wij willen niet ontkennen, aldus de H. Vader, hoe veel goeds er is gebeurd, en hoeveel kwaads opgehouden is en dat er voor den godsdienst en voor het Italiaansche volk wijze maatregelen zijn genomen. Men heeft echter getracht aan onze verklaringen, door ze uit haar verband te rukken, een andere draagwijdte te geven.

Wij echter weten ook — zoo vervolgde Z. H. de Paus. — evenals de bisschoppen die uit tal van gebieden bij ons hun toevlucht zoeken, hoeveel betreurenswaardige mistoestanden er nog steeds bestaan. Wij weten ook, evenals zoovele christelijke ouders, hoe het gesteld is met de christelijke opvoeding der jeugd, welke uitsluitend ook wat de middelen betreft, tot de bevoegdheid der Kerk behoort.

Z. H. betreurde het dan ook, dat er een plan bestaat om de geheele opvoeding der jeugd in handen te stellen van den Staat en niet alleen slechts de lichamelijke opvoeding, doch het geheele onderwijs, hetgeen in strijd is met de verzekering, welke destijds is gegeven. Voorts brengt men zich in de leiding der Katholieke vereenigingen en congregaties, welke onder het rechtstreeksche gezag der bisschoppen staan. De nationaal-katholieken, zoo zeide de Paus, hebben op het Kapitool onjuiste conclusies uit ons stilzwijgen getrokken. Zij hebben er zich geen rekenschap van gegeven dat het soms beter is te zwijgen, niet omdat men niets te zeggen heeft, doch om een toestand niet te verergeren.

Zoodra de tekst van de rede van Z. H. de Paus bekend was, heeft Mussolini de publicatie er van verboden. Dit verbod schijnt later weer ingetrokken te zijn en het hoofdorgaan van het Nationale Centrum drukte de tekst van 's Pausen rede wel af, maar voegde daar een verklaring bij, waarbij zij het Nationale Centrum tracht vrij te pleiten, terwijl ze tevens trouw zweert aan den H. Vader en hare aanhankelijkheid betuigt aan het Fascisme.

Mussolini verklaarde hierop. „De Fascistische revolutie ziet in de algeheele opvoeding en vorming der jeugd een van de voornaamste plichten van den Staat. Wanneer de staat deze taak niet op zich wil nemen of zelfs een discussie daarover zou toelaten, zou hij daardoor haar bestaansrecht aantasten, waaruit de noodzakelijkheid voortvloeit, de bestaande wet overeenkomstig de beginselen van het fascisme te herzien."

Mussolini eischt dus de opvoeding van den Italiaanschen burger geheel voor zich op, buiten den invloed van den godsdienst, teneinde er een soort ideaal mensch van te maken, die in zijn kwaliteit van zwarthemd alle burgerlijke en zedelijke deugden in zich vereenigt.

In alle kringen verwachtte men dan ook dat er spoedig een besluit van den Dictator zou verschijnen, waarbij de katholieken en alle andere niet-fascistische organisaties ontbonden zullen moeten worden.

En werkelijk de teerling is geworpen: de katholieke jeugdorganisaties moeten verdwijnen. Mussolini breekt hierdoor met den Paus en met één slag wordt heel de katholieke actie met lamheid geslagen, en alles wat het fascisme ten gunste van de kerk en hare dienaren gedaan heeft wordt daardoor vernietigd.

De gevolgen van dezen maatregel zijn nog niet te overzien: we kunnen niet gelooven dat de Duce zich zoo sterk gevoelt dat hij moedwillig een strijd met het Vaticaan zou beginnen, welks moreele macht verder reikt en ouder is dan die van het fascistisch regiem. Wij verwachten wel dat Mussolini nog zal inbinden; voor den H. Stoel kan er geen sprake zijn van toegeven in deze quaestie: ook geestelijke wapenen zijn een macht, en hij wien het gelukte met de vrijmetselarij af te rekenen heeft daarom nog niet bewezen sterker te zijn dan de kerk.

Een Automobielen-koning aan 't woord.

De bekende automobielen-fabrikant Henry Ford heeft eenigen tijd in Engeland vertoefd. Hij was er in geen zestien jaar geweest, maar nu was hij den Oceaan weer eens overgestoken, reizende — is hij ook geen koning op zijn gebied? — als een echte vorst incognito, onder den naam Robinson. Dat incognito heeft hij echter in Groot-Brittannië al spoedig laten varen. Hij zou het trouwens toch niet lang hebben kunnen volhouden. En zoo is hij al aanstonds begonnen — van eenige reclame is de heer Ford niet afkeerig — zijn oordeel over alles en nog wat te zeggen. Nu waren er ook natuurlijk terstond journalisten, die hem iets te vragen hadden. En eveneens over alles en nog wat. Enfin, de heer Ford heeft dan gesproken over de meest verscheiden onderwerpen en de meest belangrijke onderwerpen: oorlog en vrede, werkloosheid, industrieele ontwikkeling, volkswelvaart enz. enz. Men weet, dat hij over een en ander, althans over de meeste van die onderwerpen, reeds eerder een lijvig boek geschreven heeft, en met het woord is hij in zijne uitspraken niet minder duidelijk en categorisch, dan met de pen.

Eigenaardig was hetgeen hij aangaande den oorlog zeide. De heer Ford bleek op dit punt optimistische verwachtingen te koesteren. Er zal geen groote oorlog meer komen, omdat naar zijn meening de volken er te verstandig voor worden. Wij helpen het hem hopen. De verklaring, die hij erbij gaf, was, dat de staatslieden bij lange na niet meer het gezag hebben, dat zij jaren geleden hadden, terwijl het gewone volk als vijand van den oorlog werd opgevoed door de groote verbreiding en versnelling van het verkeer. En zoo kwam hij vanzelf op de auto.

Sterk bepleitte Ford in dit verband ook den algemeenen vrijhandel, wat zeker niet kwaad gezien is, mits hij werkelijk algemeen zij.

Wat de welvaart der Vereenigde Staten betreft gaf Ford, blijkens een bericht uit Londen aan de „Telegr.", als zijn oordeel te kennen, dat die wel zal blijven aanhouden. Maar hij voegde er aanstonds bij wijze van troost aan toe, dat de toestand in Engeland even goed zal worden, indien de menschen beginnen te begrijpen, dat zij een behoorlijke hoeveelheid werk moeten afleveren. Het eenige wat werkelijk welvaart in Engeland zal brengen is de mechanisatie, zeide Ford.

De oorzaak van de werkloosheid in Engeland ziet hij in de te lage loonen Voor de werkloosheid van ongeveer vier millioen menschen in Amerika gaf hij als verklaring, dat er altijd een groot aantal arbeiders in de Vereenigde Staten heen en weer trekken. „Ik beschouw Engeland nog steeds als het centrum van den wereldhandel," vervolgde Ford, „en ik ben ervan overtuigd, dat Engeland beter naar het vasteland, Indië en andere landen kan leveren dan eenig ander land." Tractors bijvoorbeeld, kunnen volgens hem, voor levering naar Afrika, Rusland en andere landen beter in Engeland dan elders worden gemaakt. „Ik geloof niet," zeide hij, „dat wij fabrieken in Rusland zullen oprichten, doch later kan dit misschien geschieden. Wij hebben met Rusland groote zaken gedaan. O. a. hebben mijn fabrieken 30.000 tractors naar dat land geleverd en men heeft ons altijd betaald."

Men ziet, zoo nu en dan sprak de auto-koning nogal eens over zichzelf en zijn eigen industrie.

Hij bouwt tegenwoordig ook groote vliegtuigen, en daar sprak hij evenceens over, als zijn oordeel te kennen gevende, dat er radicale veranderingen in de huidige modellen moeten komen, voordat het transatlantische vliegverkeer een commercieele basis kan krijgen. En dan nog eens op de auto's terugkomende zeide hij, dat ze kleiner zullen worden, doch het aantal P. K. grooter, voornamelijk als de belastingen geheven worden op het benzineverbruik in plaats van, zooals tot nog toe in de meeste gevallen geschiedt, op de wagens zelf.

Ford verklaarde, dat hij naar Engeland was gekomen om menschen te bezoeken. Maar men kan veilig aannemen, dat hij de „business" niet uit het oog heeft verloren en ook wel.... zaken zal doen, en willen doen.

Bij zijn terugkeer in Amerika, heeft hij verklaard, dat er reeds een millioen bestellingen waren ingekomen.